

Verslag Deskundigengroep Dierziekten HPAI 24 mei 2023

Aanwezig: Arjan Stegeman, Ron Fouchier, Teun Fabri, Marieke Klaasen, Roy Slaterus, Francisca Velkers, Mart de Jong en Denise Smit

De vorige bijeenkomst van de deskundigengroep was 28 april 2023. Sinds die tijd zijn er geen uitbraken met hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) geweest bij pluimveebedrijven. Onder wilde vogels is het aantal gevallen van dode vogels besmet met HPAI-virus ongeveer gelijk gebleven. Wat betreft besmettingen bij zoogdieren is er één vos gevonden met HPAI.

De Deskundigengroep Dierziekten wordt opnieuw gevraagd naar een risicobeoordeling van de huidige situatie, zowel op landelijk niveau als ook op regionaal niveau (de 20 regio's).

Vragen:

1. Hoe duidt u de huidige HPAI-situatie onder wilde vogels, wilde zoogdieren en gehouden vogels in Nederland en de EU?

Het aantal besmettingen onder wilde vogels is ongeveer gelijk aan het aantal besmettingen tijdens de vorige bijeenkomst 28 april jl.. Door Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) zijn in de periode van 1 tot en met 16 mei 87 dood gevonden vogels getest waarvan 46 kokmeeuwen, twee meeuwen (ongedetermineerd), één visdief en één zwartkopmeeuw positief testten op het HPAI H5N1 virus. Alle positief geteste vogels hadden de 'BB'-variant van het HPAI-virus. Door het Erasmus MC zijn in de afgelopen weken (week 14-19) geen van de vogels die levend zijn gevangen positief getest op het HPAI H5N1 virus, maar in week 20 zijn er weer enkele verdenkingen. In broedkolonies waar zowel meeuwen als de grote stern of visdief aanwezig zijn, wordt vooral sterfte gezien bij de kokmeeuwen en enkele andere meeuwensoorten. Momenteel worden er monsters onderzocht om te zien in hoeverre de meeuwen, grote sterns en visdief seropositief zijn. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend. Ook wordt er af en toe een besmette slechtvalk gevonden. De slechtvalk heeft een andere ecologie dan watervogels, die in groepen bij elkaar leven, waardoor verhoogde sterfte bij deze soort gemakkelijker onopgemerkt blijft.

Er is sinds de laatste bijeenkomst één vos positief getest door het WBVR. Ook deze had de 'BB'-variant. Vermoedelijk heeft de vos een dode zieke vogel gegeten.

De laatste uitbraak op een commercieel pluimveebedrijf was 26 januari 2023 en op een hobbybedrijf op 13 februari 2023. Van de 1761 inzendingen die voor het monitoringsonderzoek zijn ingezonden bij de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) waren er nul seropositief voor aviaire influenza; hetgeen er op zou kunnen duiden dat transmissie van de huidig circulerende 'BB'-variant naar pluimvee beperkt is/niet voorkomt, dan wel dat introducties niet leiden tot virusvermeerdering en dus tot positieve serologie. In Zuidwest-Frankrijk zijn de afgelopen weken uitbraken geweest in eendenhouderijen. Het vermoeden is dat hier tussenbedrijf-transmissie heeft plaatsgevonden. Het ging hier ook om de 'BB'-variant. Ook zat bij de besmette bedrijven één pluimveebedrijf met kippen. In Noord-Italië is dezelfde variant gevonden bij kalkoenen. In de United Kingdom zijn twee uitbraken geweest bij commerciële pluimveebedrijven. In de gebieden waar de betreffende pluimveebedrijven lagen werd ook veel sterfte bij meeuwen gezien.

2. Geeft de ontwikkeling in de afgelopen weken aanleiding om de risicobeoordeling van 28 april jl. aan te passen?

De ontwikkelingen van de afgelopen periode geven geen aanleiding om de risicobeoordeling van 28 april jl. aan te passen. Het vogelgriepvirus lijkt nog steeds vooral te circuleren onder kokmeeuwen. Mogelijk komt dat doordat vooral deze populatie nog grotendeels immunologisch naïef is. De laatste jaren werd in smienten waar vaak HPAI H5 werd gedetecteerd, ook een hoge seroprevalentie gemeten (tot 50%) en in brandganzen werden na de piek van infecties ook vaker H5-antistoffen aangetroffen terwijl de seroprevalenties in visdief en kokmeeuw bijzonder laag waren. Momenteel worden zowel in meeuwen als in ganzen een seroprevalentie van >30% gevonden. De sterfte in kokmeeuwen is toegenomen sinds het vorige overleg, maar is lang niet zo massaal als bij de grote stern vorig jaar, die toen vanaf eind mei met massale

sterfte te maken kreeg. Echter, van de laagpathogene vogelgriepvirussen bij kokmeeuwen (H13 en H16) is bekend dat de piek van de verspreiding eind juni plaatsvindt, kort voordat de jongen uitvliegen. Hetgeen een gevolg is van de toename van vatbare individuen doordat de jongen hun maternale immuniteit verliezen. Het merendeel van de jonge kokmeeuwen zal tussen half juni en begin juli de broedkolonies uitvliegen. De broedkolonies bevinden zich vooral ten noordwesten van de lijn die getrokken kan worden tussen Breda en Emmen (zie kaart op <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5820>). In juni-juli vindt er bij kokmeeuwen ruitrek plaats, vooral richting het Waddengebied, maar ook in waterrijke gebieden elders in het land wordt de soort dan aangetroffen. Aanvankelijk betreft het vooral Nederlandse vogels, maar vanaf half juli doen ook steeds meer exemplaren uit Noordoost-Europa Nederland aan. Het aantal verplaatsingen van kokmeeuwen neemt dus na het uitvliegen van de jongen uit de broedkolonies toe.

Gezien in Frankrijk en Italië besmettingen hebben plaatsgevonden met de 'BB'-variant op pluimveebedrijven, lijkt het er dus op dat het virus efficiënt kan spreiden in pluimvee. Gezien het feit dat de trek van kokmeeuwen op korte termijn zal plaatsvinden, blijft de risico inschatting voor de scheidslijn ten noordwesten van de lijn die getrokken kan worden tussen Breda en Emmen hoog en ten zuidoosten van deze lijn medium. De onzekerheid in beide risicoschattingen blijft hoog, omdat nog steeds veel onbekend is over de gevoeligheid van andere wilde vogelsoorten en van verschillende typen pluimvee voor een besmetting met deze HPAI 'BB'-variant. Ook is niet duidelijk of de 'BB'-variant in de meeuwenpopulatie dezelfde dynamiek zal gaan vertonen als de laagpathogene H13 en H16 virussen, met het pieken van de uitscheiding rondom het uitvliegen van de jongen.

3. Hoe groot acht u op dit moment de kans dat een Nederlands pluimveebedrijf wordt besmet met HPAI ten opzichte van de beoordeling op 28 april jl., als de ophokplicht van toepassing is en als deze wordt opgeheven?

Deze blijft gelijk aan de beoordeling van 28 april jl..

In voorgaande jaren werd de ophokplicht stapsgewijs ingetrokken. Dit gebeurde voor verschillende regio's in Nederland in de loop van enkele weken. Momenteel geldt een landelijke ophokplicht. Bij wilde vogels worden nog geregeld besmettingen gevonden. De afgelopen maand hebben zich bij gehouden vogels geen nieuwe besmettingen met HPAI voorgedaan. De vondsten van wilde vogels in de afgelopen maand zullen door WBVR worden ingebracht.

4. Hoe groot beoordeelt u de kans en de onzekerheid van deze kans op vogelgriepbesmetting van een pluimveebedrijf in de verschillende regio's (van de 20 regio's die in Nederland worden onderscheiden zie bijlage aan het einde van het document), voor zover die kans in een specifieke regio afwijkt van de kans die u bij vraag 3 hebt benoemd

a. als in die regio de ophokplicht van toepassing is?

b. als in die regio de ophokplicht wordt opgeheven?

Kunt u aangeven welke criteria u hierbij gebruikt om dit risico te onderbouwen?

a. als in die regio de ophokplicht van toepassing is?

De kans en de onzekerheid blijft gelijk aan de beoordeling van 28 april jl. De gebieden ten noordwesten van de lijn tussen Breda en Emmen (regio's 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 14, 15 en 16) hebben een hoog tot zeer hoog risico op een uitbraak bij opheffen van de ophokplicht, vanwege de nog volop circulerende infectie onder kokmeeuwen. De onzekerheid van deze inschatting is hoog door ontbrekende kennis over de mate waarin het momenteel circulerende HPAI 'BB'-variant kan leiden tot infectie en verspreiden tussen verschillende soorten wilde vogels en pluimvee.

b. De kans en de onzekerheid blijft gelijk aan de beoordeling van 28 april jl.. Als in de regio's ten zuidoosten van de lijn tussen Breda en Emmen met uitzondering van de gebieden in en rondom de Gelderse Vallei (regio's 8, 11, 13, 17, 18, 19 en 20) de ophokplicht wordt opgeheven, dan wordt het risico dat een pluimveebedrijf besmet raakt als medium-hoog

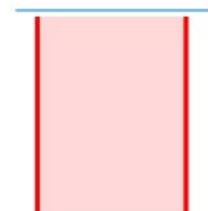
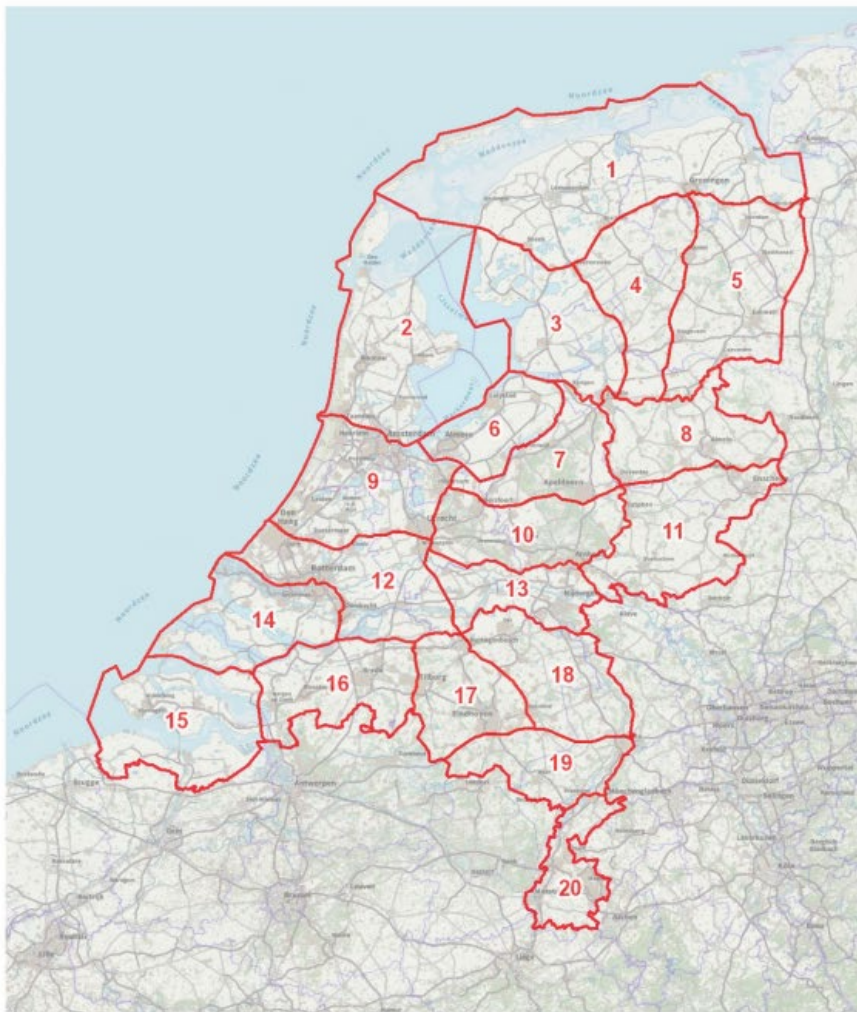
ingeschat met een grote onzekerheid. Daarbij komt dat in de gebieden in en rond de Gelderse Vallei (regio's 7 en 10) het risico op secundaire verspreiding na infectie zeer hoog is.

De 20 regio's in Nederland

Compartmenten Nederland

Legenda
□ Compartmenten

Auteur: Geert
Datum: 17-11-2021
Schaal (A3): 1:1.625.496

Vertrouwelijk
EZ - Aan de kaart kunnen geen rechten ontleend worden. Gegenereerd uit de Geosplanner.
© GIS Competence Center - Ministerie van EZ